

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Calvinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

15. Vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum, vnicuique secundùm propriam virtutem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

est, & quidem actus simplicissimus, quum nisi simplicem mentis assensum denotet. Quod si demens & blasphemus Pelagius fuit, qui virtutum & bonorum operum exercitio perseverantiam in bono promereri nos posse existimavit; quanto dementior Calvinus, qui vno simplici mentis assensu donum illud comparari posse affirmat? Ceterum perseverantiae donum nec actibus omnium virtutum, nec villo actu fidei comparatur, sed putum atque gratuitum Dei donum est, ut latissime docet Augustinus, quem omnes Catholici hac in parte sequuntur. Quod vel ex Concilij Tridentini doctrina intelligere potuit Calvinus, ubi dicitur, *Perseverantia munus aliunde haberi non posse, nisi ab eo qui potens est eum qui statuat, ut perseveranter stet, & eum qui cadit restituere.* Sed haec est perpetua Caluini inscitia ac temeritas. Taxandi Catholicos libidine ac impetu dum praecipit fertur, non intelligit neque quae loquitur, neque de quibus affirmat. Hanc parabolam variè quidem exponunt Patres. Alij enim per oleum in vasis, intelligentiam gratiae Dei in cordibus & humiliter de seipso sentire, ut Augustinus; alij verbum doctrinae, ut Origenes; alij boni operis fructum in genere, ut Hilarius Can. 25. alij opera charitatis & misericordiae, ut Chrysostomus. Sed de subministratione gratiae ut in fide constanter perseveretur, nemo hactenus exposuit. Soli hodie haeretici Evangelicas parabolas, quae pietatis & bonorum operum studium docent, ad solius fidei commendationem impie vertunt.

15. *Vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij vero unum, unicuique secundum propriam virtutem.*

*Pelagiana
dementia
Catholicis
falso obie-
cta.*

*Sess. 5.
cap. 7.*

Catholicos hoc loco calumniatur cavillator Calvinus, & dementiae plane Pelagianae accusat, Catholicae doctrinae vel ignarus magister, vel conuicator maledicus. Sic enim in hunc locum scribit. *Ridiculi sunt Papista dum hinc colligunt singulis conferri Dei dona secundum meriti sui modum.* At haec Catholicorum, quos ille Papistas vocat, doctrina nunquam fuit, Pelagianorum erat, qui primam gratiam secundum merita nostra dari impie sentiebant. Quae sit Catholicorum citata gratiam Dei iustificantem doctrina, Concilium Tridentinum expressit, in haec verba. *Iustitiam in nobis recipimus unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem.* Docet Deum partiri singulis suam gra

gratiam, & dona iustitiæ partim prout vult, & ex voluntatis suæ beneplacito, partim iuxta propriam cuiusque virtutem, vt hoc Euangelium docet, id est, iuxta cuiusque facultatem seu dispositionem & cooperationem. Quod hîc Christus dicit virtutem seu facultatem, τὴν δύναμιν, hoc Concilium exponit esse quandã in nobis dispositionem seu aptitudinem ad cooperandũ gratiæ diuinæ. Sed hæc virtus seu facultas seu dispositio seu aptitudo, secundũ quam sua gratiarum talenta Deus distribuit, tamen sit capacitas quædã in vnoquoque, vt exponit D. Hilarius, differens ac diuersa, vnde vocatur hîc à Christo *virtus vnicuique propria*, tamen quia nõ est intelligenda sine præueniente & operante Dei gratia, Concil. Trident. sapienter adiecit dispositioni *cooperationem*. Ideoque rectissime iuxta mentem D. Thom. 2.2. q. 24. art. 3. ad primũ arg. annotauit Dominicus Bannes, Concilium hoc loco non loqui de dispositione & cooperatione vt est à viribus naturæ, sed de illa dispositione & cooperatione de qua dicitur, *Deus est qui operatur velle & perficere*. In qua tamen Dei operatione falsum omnino est, hæc verba Concilij Tridentini, & cõsequenter huius Euangelij, intelligenda esse de illa dispositione & consensu & operatione liberi arbitrij, quæ est effectus infallibilis voluntatis Dei efficaciter præparantis liberum arbitrium ad gratiam recipiendã: & quod sic necessario est intelligenda definitio Concilij, nisi velimus declinare ad reliquias Pelagianorum, & asserere quod aliquis homo magis meretur gloriæ apud Deũ, cui non magis donatũ est à Deo. Totum hoc omnino falsum est, & tam huic Euãgelio quàm Concil. Trident. doctrinæ apertè repugnã. Huic Euãgelio repugnat, quia qui vnum talentũ acceperat, nullũ fructũ protulit. Ergo aut ille secundũ propriam dispositionem non accepit, & falsa est Scriptura nostra dicens, *Vnicuique secundum propriam virtutem*, aut infallibilis Dei volũtas & efficax falli potest. Nam in isto qui vnum talentum acceperat, propria eius virtus seu dispositio liberi arbitrij per operantem in eo Dei gratiam nullum effectum produxit. Concilio Tridentino repugnat, quia de eadem dispositione loquens cap. 5. dicit, *Cum Diuina inspiratione hominem sic agere, vt illam abijcere possit*. Non est ergo semper infallibilis & efficax Dei voluntas, quæ hanc dispositionem facit. Nec ad vllas Pelagianorum reliquias hic sensus Concilij Tridentini pertinet: contra quos semper de merito gratiæ, non de merito gloriæ, Catholici disputabant. Magis autem gloriæ & præmij interdum mereri cui non

Can. 27. in
Matth.

In. 2. 2. q.
24. art. 3.

Philip. 2.

Voluntatis
preparatio
efficax non
est propria
cuiusque
virtus.

Luc. 19. magis donatum à Deo est, quia videlicet magis & melius cooperatur eidem gratiæ, alia parabola de decem minis luculenter demonstrat, ubi decem serui acceperunt decem minas, singuli vnam, & tamen ex illis decem vnus superlucratus est decem, alius quinque, alius nihil. Ex istis decem nõ magis donatum est vni quàm alteri, & tamen vnus decuplo magis cooperatus est quàm alter, & per consequens decuplo magis gloriæ promeritus. Et in nostro Euangelio duo tantum lucrati sunt quantum acceperunt, id est, iuxta mensuram gratiæ sibi datam: tertius nihil lucratus est, qui tamen adeo ita potuit sicut ceteri, vt quia non fecit quod potuit, tanquã piger, id est, propter propriam negligentiam, in tenebras exteriores projectus fuerit. Propria igitur cuiusque virtus hoc loco secundum quam Deus sua talenta distribuit, est illa cuiusque capacitas, de qua alibi Christus dixit, *Non omnes capiunt verbum hoc*, id est, non volunt capere, vt iuxta cõmunem Patrum sententiam ibi expositum est; est libera hominis voluntas diuinæ gratiæ liberè cooperans, vt vna semper & partialis causa omnis lucrì de acceptis talentis, id est, omnis boni vltus gratiæ. Et hanc causam secundariam subiungere voluit Christus, quum de primaria prius dixisset, *Tradidit illis bona sua, dedit vni decem, vni quinque, &c.* vtraque causa boni operis diligenter tenenda est, vt tam veteres Pelagianos contra Dei gratiam, quàm novos hodie hæreticos cõtra liberã hominis cooperationẽ caueamus. Rectissimè docet D. Thomas charitatem non dari secundum capacitatem naturalium, sed secundum voluntatem Spiritus sua dona distribuentis. Sed nec minus rectè alibi docet, quòd cum vltima dispositio ad gratiam sit liberi arbitrij, formæ autem quæ possunt recipere magis & minus, intenduntur & remittuntur secundum diuersam dispositionem subiecti, idcirco accidere, quòd secundum quod motus liberi arbitrij in pœnitentia est intensior vel remissior, secundum hoc pœnitens cõsequatur maiorem vel minorem gratiam: moxque addit eandẽ esse rationem de virtutibus quæ ex gratia consequuntur; id est, vt iuxta maiore vel minorem conatum liberi arbitrij à gratia adiuti, magis vel minus operemur secundum virtutem, seu magis vel minus lucremur ex talentis à Deo datis. Vnde patet illorũ error qui fieri nõ possent existimant, vt cum æquali gratia alius magis, alius minus operetur, eo quòd necesse sit aliquid tam intensè moueri quàm à sua causa mouetur. Verum quippe hoc est, quãdo de tota & vnica causa motus agitur: sed in lucro talentorum, &

Propria
cuiusque
virtus
quid signi-
ficat.
Matth. 19.

2. 2. q. 24.
art. 3.

3. p. q. 89.
art. 2.

Cum æqua-
li gratia
non semper
æqualiter
operamur.

in
cer
ra
ran
hui
vna
inc
ide
cira
bier
à se
mo
bus
dis e
ager
hac
tur,
hau
stina
tem
loqu
quib
str. b
facie
supe
exce
est, &
forti
doni
ran
alibi
doct.

21.

H
ex se
fideli
oper
dele s

in bono vsu gratiæ, seu in effectu bonorum operum producendo, quia Dei donum & gratia nec tota nec sola causa est, tamen principalis, sed motus liberi arbitrij liberè cooperantis, seu propria cuiusque virtus aut dispositio alia causa huiusmodi effectus est; propterea non sequitur, quòd quum vna partialis causa intensior existat, sequatur semper effectus intensior; quia fieri potest vt altera causa remissius agat, & ideo minor sequatur effectus, vt S. Thom. loco posteriùs citato docet. Vide Molinam in Concord. gratiæ & liber. arbitrij, q. 14. art. 13. disp. 37. Calvinus interim, dum alios taxat, à sensu huius loci toto cælo aberrat, qui hæc verba hunc in modum exponit. *Deus prout quemque disposuit & naturalibus ornauit donis, ita etiã hoc vel illud iniungit, in rebus agendis exercet, prouehit ad varias functiones, materiam præclare agendi suppeditat, occasionem etiam proponit.* Nam vel tota hæc barologia eius de officiis & operibus humanis loquitur, & sic de talentis hîc distributis toto cælo errat, quum haud dubiè sint talenta gratiæ Dei ad hominum salutem destinata (vt conclusio ostendit, quæ illa gratia otiosè abutentem in tenebras exteriores amandat) vel, si de talentis gratiæ loquitur, bonus Pelagianus est; qui iuxta naturalia dona, quibus vnumquemque Deus ornauit, talenta illa gratiæ distribui docet: siue gratias gratis datas, siue gratiam gratum facientem, gratiæ nomine intelligat: quãdo vtrunque genus supernaturale est & purum Dei donum; licet alterum altero excellentius, sicut in ipsis gratiis gratû facientibus imparitas est, & gratiæ illæ gratis datæ, vt donum consilij, prudentiæ, fortitudinis, &c. rudibus, infirmis, simplicibus & naturalibus donis omnium minimè ornatis, sæpenumero à Deo conferantur, vt in ipsis maximè Apostolis manifestum fuit: quos alibi Calvinus *ignaros & gregarios homines*, imò præ nimia doctrinæ Christi obliuione *truncos ac lapides* vocat.

Calvini
absurda
interpre-
tatio.

In Ioan.
cap. 20.
ver. 21. &
in Har-
mon. ad
Luc. cap.
24. ver. 26

21. *Quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium Domini tui.*

Hæc Christi verba, bonorum operum seu boni vsus gratiæ Dei, manifestam retributionem laculenter docere ex se patet. Causa enim retributionis copiosæ & amplæ in fideli dispensatione paucorum ponit Christus. Bonorum operum cultores vocat quidem Christus *seruos bonos & fideles*, bonos, quia opera verè bona faciunt; fideles, quia fide

Bonorum
operum re-
tributio.